AglaSem Admissions

77

77

ENTRANCE EXAMINATION, 2018

M.Phil/Ph.D. IN SANSKRIT

[Field of Study Code : SANP (170)]

Time Allowed : 3 hours

Maximum Marks : 100

INSTRUCTIONS FOR CANDIDATES

1. The question paper contains two Parts, i.e., Part—I and Part—II. Both Parts have short answer-type and long answer-type questions.
2. From each part, answers of *any* **six** short answer-type questions of *5* marks each and *any* **two** long answer-type questions of *10* marks each are to be written.
3. **One** long answer-type question of *10* marks from each Part (total two) is to be written in Sanskrit only.
4. Unless otherwise required in a question, answers should be written *either* in Sanskrit *or* in Hindi *or* in English.
5. Answers should be written in the Question Paper itself in the space provided.
6. Extra pages are provided for Rough Work at the end of the booklet.

ENTRANCE EXAMINATION, 2018

M.Phil/Ph.D. IN SANSKRIT

SUBJECT . . . .
(Field of Study/Language)

FIELD OF STUDY CODE . . . .

NAME OF THE CANDIDATE . . . .

. . . .

REGISTRATION NO. | | | | | |

CENTRE OF EXAMINATION . . . .

. . . .

DATE . . . .

(Signature of Candidate)

(Signature of Invigilator)

(Signature and Seal of Presiding Officer)

aglasem.com

www.nitropdf.com

AglaSem Admissions

PART—I

1. Answer *any* **six** of the following questions in about *60* words each : 5×6=30

अधोलिखितेषु प्रायेण **षष्टिशब्देषु** केचन **षट्** प्रश्नाः समाधेयाः —

(a) पत्रिका जर्नल् चेत्यनयोर्मध्ये भेदान् सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत।

(b) पाठभ्रष्टतायाः कारणानि विवेचयत।

(c) अनुसन्धाने सारांशिकायाः स्वरूपमुपयोगित्वं च विवेचयत।

(d) पाण्डुलिपिशब्दस्याभिप्रायं स्पष्टीकुरुत।

(e) आलोचनात्मकसंस्करणस्य कोऽभिप्रायः? सामान्यसंस्करणादिदं केन प्रकारेण भिन्नं वर्तते?

(f) संस्कृतस्य कस्यचिदेकस्यैव क्षेत्रस्य आधुनिकानुसन्धातृद्वयस्य अनुसन्धानानि विवेचयत।

(g) संस्कृतस्य प्रमुखकोशग्रन्थानां परिचयः समासेन देयः।

(h) भारते स्थितानां पञ्चानां पाण्डुलिपिसम्बन्धिनां ग्रन्थालयानां परिचयः समासेन देयः।

(i) प्रमुखानां भारतीयेतर-प्राच्यविद्याध्ययनकेन्द्राणां परिचयः समासेन देयः।

(j) अनुसन्धानदृष्ट्या कस्यचिदेकस्यैव शास्त्रग्रन्थस्य प्रमुखसंस्करणानां विशेषान् विवेचयत।

(k) संस्कृतक्षेत्रे यान्त्रिकानुवादस्य (machine translation) उपयोगित्वं प्रतिपादयत।

(l) संस्कृतक्षेत्रे अनुसन्धानोपकरणानां महत्त्वं विवेचयत।

aglasem.com

www.nitropdf.com

AglaSem Admissions

2. Answer *any* **two** of the following questions in about *350* words each; out of which at least **one** must be answered in **Sanskrit** : 10×2=20

अधोलिखितेषु प्रायेण **पञ्चाशदधिकत्रिशतशब्देषु** कौचन **द्वौ** प्रश्नौ समाधेयौ; ययोः न्यूनातिन्यूनम् **एकस्योत्तरं संस्कृतमाध्यमेनैव** प्रदेयम्—

(a) पाठालोचनस्य प्रमुखसिद्धान्तान् सोदाहरणं निरूपयत।

(b) संस्कृतक्षेत्रेऽनुसन्धानस्य विविधान् प्रकारान् सोदाहरणं विवेचयत।

(c) समसामयिके सन्दर्भे संस्कृतक्षेत्रेऽनुसन्धानस्य महत्त्वं प्रतिपादयत।

(d) विषयनिर्वाचनस्य सिद्धान्ताननुसृत्य एम्० फिल्० इति पाठ्यक्रमे लघुशोधप्रबन्धस्य कृते निम्नलिखितानुसन्धानशीर्षकानां संपरीक्षा करणीया—

(i) अभिनवगुप्ताचार्यस्य समस्तकृतयः

(ii) भारतीयदर्शने प्रमाणमीमांसा

(iii) माण्डूक्योपनिषदि भाषादर्शनम्

aglasem.com

www.nitropdf.com

AglaSem Admissions

PART—II

3. Answer *any* **six** of the following questions in about *60* words each : 5×6=30

अधोलिखितेषु प्रायेण **षष्टिशब्देषु** केचन **षट्** प्रश्नाः समाधेयाः —

(a) निरुक्तसम्मतं दैवतस्वरूपं प्रतिपादयत।

अथवा

वैदिकीं सृष्टिप्रक्रियां विवेचयत।

(b) अधोलिखितेषु कस्यचिदेकस्य व्याख्या कार्या—

(i) स्वतन्त्रः कर्ता।

(ii) "हस्तस्पर्शादिवान्धेन विषमे पथि धावता।
अनुमानप्रधानेन विनिपातो न दुर्लभः॥"

(c) संस्कृतस्य केचन भाषागतविशेषाः सङ्गणकविज्ञानदृष्ट्या विवेचनीयाः।

अथवा

ग्रिमनियमं निरूप्य तस्य महत्त्वं स्पष्टीकुरुत।

(d) अर्थवादस्वरूपं पूर्वमीमांसादिशा विवेचनीयम्।

अथवा

अद्वैतवेदान्तमते तत्त्वमसीति महावाक्यस्य अर्थबोधप्रक्रिया विवेचनीया।

(e) सांख्यमतानुसारेण कैवल्यस्य स्वरूपं विवेचयत।

अथवा

योगदर्शने योगस्य स्वरूपं प्रतिपादयत।

(f) सलक्षणमभिधायाः स्वरूपं प्रतिपादयत।

अथवा

सारोप-साध्यवसानलक्षणयोर्भेदं काव्यप्रकाशदिशा प्रदर्शयत।

aglasem.com

www.nitropdf.com

AglaSem Admissions

=30

(g) धर्मशास्त्रानुसारेण दण्डव्यवस्थायाः महत्त्वं प्रतिपादयत।

अथवा

आयुर्वेदस्यानुसारं स्वास्थ्यस्यावधारणां स्पष्टीकुरुत।

(h) न्यायवैशेषिकमतानुसारेणायुतसिद्धस्यावधारणां स्पष्टीकुरुत।

अथवा

विरुद्धसत्प्रतिपक्षहेत्वाभासयोर्भेदं सोदाहरणं स्पष्टीकुरुत।

(i) "श्रद्धा वित्तं विधिश्चेति त्रितयं तत्समागतम्।" इत्यस्य व्याख्या करणीया।

अथवा

"अनधिगतपरिमलाऽपि हि हरति दृशं मालतीमाला।" इत्यस्य कोऽभिप्रायः? स्पष्टीकुरुत।

aglasem.com

www.nitropdf.com

AglaSem Admissions

4. Answer *any* **two** of the following questions in about 350 words each; out of which at least **one** must be answered in **Sanskrit** : 10×2=20

अधोलिखितेषु प्रायेण पञ्चाशदधिकत्रिशतशब्देषु कौचन द्वौ प्रश्नौ समाधेयौ; ययोः न्यूनातिन्यूनम् एकस्योत्तरं संस्कृतमाध्यमेनैव प्रदेयम्—

(a) ''सङ्केतितश्चतुर्भेदो जात्यादिर्जातिरेव वा'' इति कारिकां सोदाहरणं विवेचयत।

(b) ''वाणी बाणो बभूव ह'' इत्यस्य कोऽभिप्रायः? स्पष्टीकुरुत।

(c) अभिहितान्वयवादान्विताभिधानवादौ निरूप्य तयोर्गुणदोषान् विवेचयत।

(d) संस्कृतपालिभाषयोर्साम्यवैषम्यविवेचनं कार्यम्।

(e) मन्त्रोल्लेखपुरस्सरं वैदिकवर्णव्यवस्थायाः स्वरूपं महत्त्वं च प्रतिपादयत।

(f) सूत्रोल्लेखपुरस्सरं कर्मसंज्ञां निरूप्यानुवाददृष्ट्या तत्सम्बन्धिविभक्तिप्रयोगा विवेचनीयाः।

(g) न्यायमतदिशा प्रमाणस्य स्वरूपं स्पष्टीकृत्य कर्ताकरणव्यापारफलनियमानुसारेण प्रत्येकं प्रमाणभेदः निरूपणीयः।

(h) भारतीयदर्शने कार्यकारणसम्बन्धिसिद्धान्तान् प्रतिपादयत।

aglasem.com

www.nitropdf.com